

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 610. An & qualiter Principes, Comites & Status Imperii teneatur in suis testamentis observare solennitates Juris civilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

vel alius ex eius mandato sigillum apposuerit; vel etiam subscriptio ab omnibus liberis facta suppleat defectu subscriptionis. Sed neque dicta subscriptio, aut etiam liberorum necessaria, dum pater propria manu totum scripsit testamentum, modo manus illius agnoscat. Clar. l. c. n. 1. Gail. l. c. Jason. in *Auth. quod sine. c. h. t. n. 1.* Fachin. L. 4. *controv. c. 1.* Unde si in arca vel apud Notarium aliumve non suspectum inveniatur scheda patris manu scripta, etiam nullius manu subscripta, in qua continetur ejus dispositio inter liberos, valet illa in ratione testamenti inter liberos in utroque foro juxta *cit. auth.* quod sine. Alex. L. 7. *conf. 105. in fine.* Clar. ceterique AA. jam citati.

8. Septimò; in testamento inter liberos nuncupativè requiruntur ad minimum duo testes. Clar. l. c. 9. n. 2. cum communi; non quidem pro solemnitate essentiali, ita, ut etsi aliunde de voluntate patris constet, adhuc requirantur; sed solius probationis gratiâ. Lauterb. §. 34. Muller. l. c. lit. v. dum nimirum aliunde de eo constare nequit. Neque hujus contrarium velle videntur Carpz. p. 3. c. 4. d. 15. Muller. l. c. lit. o. & alii passim, dum dicunt, requiri hos testes, ut valeat testamentum; sed ad summum non valere, seu nullum effectum habere tale testamentum, si non adhibitis testibus etiam aliunde de voluntate testatoris constare nequeat. uti id ipsum satis exprimunt, dum dicunt: valet testamentum nuncupativum, etsi omni alia solemnitate careat, modò per duos testes vel aliunde satis constet de voluntate testatoris. De cetero, dum pater cæcus nuncupativè testatur, præter duos dictos testes ad probandum requiri tertium testem; eò quòd sicut se habet testamentum solenne videntis ad testamentum solenne cæci, in quo ultra consuetum numerum necessarius unus adhuc; ita etiam se habeat testamentum patris cæci inter liberos ad testamentum patris videntis, asserit. Muller. l. c. citatis Stryck. *de jure sens. d. 2. c. 3. n. 41.* Valq. *de success. l. 3. §. 30. num. 44.* Fachin. l. c. n. 2. & pluribus aliis. Nihilominus & in hoc casu sufficere duos testes, tradit Clar. §. *testamentum. q. 17. n. 2.* citatis Bald. in l. *hac consultissima. c. de testam. n. 1.* Jason. *ibid. n. 4.* qui dicat hanc sententiam esse communem & pluribus aliis. ex ea ratione, quòd cesset omnis falsitatis suspicio in filiis, qui omnino aliàs patri ab intestatò sunt successuri; ac præterea favor filiorum, propter quem inducta dispositio *cit. l. hac consultissima. §. ex imperfecto.* ita militat in filiis cæci, sicut in filiis videntis. Porro illud hic notandum, quòd, si testamentum patris inter liberos non valet ex defectu alicujus jure civili requisiti. v. g. quia unus ex filiis fuit præteritus; vel nomina filiorum non expressa, unciæ seu quotæ manifestate literis sed cifferis &c. valebit adhuc ut codicillus, non tantùm, ubi clausula codicillaris, quâ testator dicit: si hæc dispositio non valet ut testamentum, volo, ut valeat tanquam codicillus, vel omni meliore modo; fuit expressè addita; sed etiam sine illa; eò quòd pater, ut Clarus l. c. 9. n. 8. citatis pluribus semper justè præsumatur subintelligisse, hanc clausulam. & ita quoque tenent Jason. in *auth. novissima. c. de inoff. testam. n. 21.* Menoch. l. 4. *præsump. 31. n. 16.* Gail. l. 2. *obs. 112. n. 1.* Covar. in c. *Raynur. §. 1. n. 1.* citati à Reiffenst. *h. t. n. 202.* illis inherente. verùm de his plura paulò post, ubi quales solemnitates requiratur codicillus.

9. Resp. Tertio: ea, in quibus hoc testamentum (in quo aliàs jure ff. æquè observandæ erant solemnitates, ac in alio testamento solenni jure codicis) privilegiatum est seu exemplum à solemnitati-

bus requisitis, sunt ferè sequentia primò, quòd, ut dictum, valet, dum in scheda conscriptum à patre sine ulla subscriptione illius aut etiam filiorum aliorumve testium, & absque alia probatione. Fachin. L. 1. *controv. c. 1.* Zoës, *ad ff. qui testam. sac. poss. Muller. l. c. lit. v. Clar. l. c. 9. 14. n. 1.* qui tamen n. 2. addit, quòd nihilominus requiratur, ut in tali scheda addatur dies, quo confecta; etsi aliàs regulariter in scriptura privata non requiratur dies vel annus. Secutamen est de scheda, in qua pater futuri testamenti formulam concepisset & affirmasset, propositum sibi esse, quod velit secundum illam testamentum condere; cum ea voluntate patris ultimam non contineat, sed tantùm præparationem ad testandum. Muller. l. c. lit. 7. Secundo, quòd in factò in scriptura ab alio quàm à patre scripta, vel etiam in factò nuncupativè duo solum testes sufficient. Clar. l. c. 9. 8. cum gl. *unic. in auth. quod sine.* ne requiratur, quòd hi testes sint rogati, ut Idem n. 5. cum Jason. L. 2. *conf. 68. circa pr.* Natta, in *cit. §. ex imperfecto. n. 159.* testantibus de communi. Neque ut sint maris. Clar. cum gl. *unica in auth. quod sine. c. de testam.* Natta l. c. n. 166. Decio in l. 2. *de R. 7. n. 31.* Ripa in *privil. ult. volunt. n. 24.* & aliis. Item Gail. l. c. n. 6. Laym. &c. Tertio qualiter valeat hoc testamentum etiam imperfectum, hoc est, inchoatum tantùm, videri potest ex dictis in hoc puncto. *q. præced. de testam. v. de piis causis;* idem enim hic locum habet. videri etiam potest Clar. *q. 9.* Denique ad privilegia hujus testamenti reduci potest, quòd, si in eo relinquatur aliquid personæ extraneæ titulo hæredis, ut si dicatur: liberos meos & uxorem instituo hæredes: etsi non valeat quòd ad personam illam extraneam, subsistat tamen quòd ad liberos juxta L. *hac consultissima. §. ex imperfecto. c. de testam. §. l. fin. c. famil. heriscund.* Si autè in eo relinquatur quid personæ extraneæ titulo legati vel fideicommissi, valeat quoque ad illam personam extraneam, accessorio sequente principali, & ita contra Jason. in *cit. l. hac consultissima. n. 10.* & alios docent Covar. *de testam. c. 11. n. 2.* Molin. *d. 128. n. 2.* dicens communem. Alex. *conf. 41. n. 103.* Reiffenst. *n. 204.* quem vide *n. seq.* diligentem textus in contrarium adductos. qui tamen *n. 207.* subjungit, oppositam sententiam, nimirum quòd legata in testamento hoc assignata non valeant, nisi adhibitis saltem solemnitatibus ad codicillum requisitis (quæ aliæ non sunt quàm quinque testes, five femina, five marès, five rogati, five fortuito, simul tamen presentes, qui subscribere, non tamen subsignare debent, dum codicillus erigitur in scripto, juxta clarum textum L. *fin. c. de codicill.*) non esse minùs probabilem, si non probabiliorem; eò quòd jura aperte & indistinctè dicant, testamentum imperfectum inter liberos quòd ad externas personas non valere. Porro quæ hic dicta de testamento parentum inter liberos, nullatenus locum habent in testamento liberorum inter parentes; eò quòd, quæ contra communes regulas statuta sunt, non debeant trahi in consequentiam. Clar. l. c. 9. 12. n. 6. citatis pluribus. de Lugo. *Tom. 2. de 7. §. 7. d. 24. n. 16.* Remittens ad Valq. *de testam. c. 1. §. 6.* & Sanch. L. 4. *consil. c. 1. du. 5.*

Quæst. 610. An & qualiter Principes, Comites & Status Imperii teneantur in suis testamentis observare solemnitates Juris Civilis.

R Esp. non convenire in hoc AA. nam testamenta Principum dici non posse alligata ad solemnitates priva-

privatorum & apices Juris civilis, si offerantur ceteris etiam propriis, citato Schiltero *ad ff. exercit. 6. ib. 14.* ait Muller, *ad struv. in ff. qui testam. fac. poss. ib. 9. lit. B.* Item testamenta Principum & statutum Imperii absque insinuatione facta, non attentis solemnitatibus Juris civilis, v. g. numero testium valere, ait Idem citatis Myler. *de Princip. & statib. Imper. c. 21. & c. 44.* Pruckm. *rr. de regal. §. solut. apote. testas. c. 4. memb. 3.* Reincking. *de regim. secul. & Eccles. L. 1. class. 3. c. 11. n. 32.* Limna. *in jur. publ. L. 4. c. 8. n. 138.* Befold. *p. 6. conc. 272.* & alius quorum tamen plures, & in specie Befold. *vol. 4. conf. 150. n. 1. & seq.* addere, securius illos facturos, si solemnitates juris communis adhibeant, ait Lauterb. *ad ff. de testam. milit. §. 52.* & quamvis negandum non sit, eos superioritate territoriali praeditos in territoriis suis certam testamentorum formam introducere, & suis subditis praescribere posse; hanc tamen vix pertinere ad Principem vel dominum statuentem; eo quod nemo sibi privilegium juri communi derogatorium concedere, vel seipsum nexu juris communis & legis pragmaticae Imperii eximere queat, ait Idem Lauterb. *l. c.* solennia autem testamentaria in publicis Comitibus de anno 1512. sine ul-

la distinctione esse recepta: unde si talis causa in summis Imperii Judiciis in quaestionem veniat, non posse aliter quam secundum jus commune dictumque recessum Imperii, & contra testamentum ob defectum solennitatum invalidum pronuciari. idque vi juramenti Imperatori & statibus Imperii praestitum. ita Lauterb. & sic Principes, Duces, Comites praescriptas solennitates sollicitè observare solitos testatur Rosenth. *de fend. c. 12. concl. 10. n. 15.* his verbis: plura testamenta Electorum, Ducum, Principum & Comitum legi & vidi, in quibus testamentorum solennitates sollicitè admodum & solenniter fuerunt observata; nullum, in quo fuerunt omisae, & sic ipse testantibus praescripti, &c. uti &, quod seniores Assesores Camerae Imperialis asserant, se non vidisse aliter in dicta Camera observatum, testatur Lauterb. Unde jam apud Muller. *l. c.* simpliciter statuunt Natta *conf. 402. n. 26.* Barry. *de success. l. 1. tit. 2. n. 1.* Eyben. *de testa. princ. v. com. th. 20.* Ludwyl. *de ult. vol. p. 1. d. 4. n. 82.* testans de communi, quod Princeps vel Comes juxta *Ord. Cam. p. 2. tit. 13.* in testamento active & passive utatur jure communi;

CAPUT II.

De iis, qui, qualiter & de quibus testari possunt vel non possunt, & ex testamento accipere.

Quaest. 611. Quinam in genere testamentum condere possint vel non possint.

Resp. Testamentum condere, seu per ultimam voluntatem suam de bonis suis ante mortem disponere possunt generaliter omnes, quibus id specialiter jure aliquo non prohibetur. *L. 1. c. de ff. Eccles. L. 42. ff. de vulg. & pupill. substit.* est enim de genere non prohibitorum; adeoque de genere non specialiter, sed communiter permissorum; cum nihil sit, quod magis homini debeatur, quam ut supremæ voluntatis, postquam jam aliud velle non possunt, sit licitum, quod iterum non redit, arbitrium, ut dicitur. *cit. l. 1.* Prohibentur verò quidam ab ipsa natura, ob defectum nimirum animi seu rationis vel corporis; alii per legem positivam, civilem vel canonicam, sine respectu ad delictum aliquod, ob defectum nimirum ætatis, de cetero capaces usus rationis; vel conditionem personæ aut status: alii ob culpam & delictum penamque infamiae incursum.

Quaest. 612. Quinam à natura ob defectum usus rationis prohibeantur condere testamentum.

Resp. si sunt ferè sequentes. Primò infantes, id est, septennio non majores; quia supponuntur non habere usum rationis ad hoc. idque, ut de Lugo. *Tom. 2. de f. & f. d. 24. n. 6.* est quandoque in aliquo malitia superaret vel suppleret ætatem. Secundò furiosi, amentes, mente capti, fatui; eo nimirum tempore, quo actu usu rationis carent. *§. item furiosi. Inst. quib. non est permiss. fac. testam.* Et primò quidem, ut fatuus prohibeatur condere testamentum, requiritur fatuitas vera seu omnimoda & talis, ut inquit de Lugo. *l. c. n. 61.* quæ usum ratio-

nis sufficientem ad peccandum mortaliter non relinquit; testari enim adhuc poterit, à quo mens non est alienata, licet obtusior, stupidior & simplicior, & testaturus gentii & itgentii paulò citassioris. Lauterb. *ad ff. qui testam. fac. poss. Muller. in ff. cod. th. 6. lit. 8. qui & licet fatuus & demens vocetur, ut Idem, cum vulgus in imponendis nominibus liberius esse solet; Judicis tamen circumspectione hac in re opus esse; dicit apud eundem Richt. ad l. 9. qui testam. fac. poss. n. 44.* ubi etiam, quod istiusmodi hebetioris ingenii & judicii homo testari possit, si curatorem ob stupiditatem adhibuerit, de quo dubitant alii. deiri quoque testari poterit amens, qui in una solam materia amens est, in aliis sapiens. de Lugo. *l. c.* item dum amens & furiosus non est perpetuo amens, sed patitur lucida intervalla, poterit eo tempore quo expeditum usum rationis habet condere testamentum, ut admittunt omnes, etsi testamentum ab eo factum rectè & prudenter ordinatum est, sustinetur juxta *§. 1. Inst. quib. permiss. fac. testam. L. 19. & 20. §. 4. ff. L. 9. c. qui testam. fac. poss.* etsi aliter non probetur esse factum tempore sanæ mentis. Mascard. *de probat. concl. 826. an. 11.* Vinn. *ad cit. §. 1.* Muller. *l. c.* quia vel ex eo ipso rectè praesumitur esse factum illo tempore. de Lugo. *l. c.* Richt. *l. c. à n. 29.* Harpr. *ad cit. §. 1. n. 10.* Muller. *l. c.* Lauterb. *§. 15.* & apud hunc Mynsing. *L. 2. obs. 41.* testansita in Camera Imp. judicatum, secus, seu censetur factum tempore amentiae, si verba aliqua illius aliquid dementiae indicent. Valq. *de testam. c. 9. §. 1. du. 8. n. 29.* Neque tamen etiam sufficit ad valorem testamenti, quòd testator incepit facere illud ante furorè aliamve rationis privationem vel tempore lucidi intervalli; sed necesse est, ut illud tempore sanæ & serenæ mentis omnino & totaliter absolverit, ita ut, si ante hanc completionem in actu testandi incidat in amentiam, usque rationis privetur, tota dispositio